

Ajuntament
de SantCugat

Pla director municipal en solidaritat i cooperació internacional 2009-2011

Presentació

El context general

La cooperació al desenvolupament constitueix un eix essencial de les polítiques de relacions exteriors dels governs, tant d'aquells que actuen com a donants com dels que en són receptors. La Unió Europea també sosté la seva presència internacional en l'adopció d'actituds proclius a la cooperació i al diàleg amb els països en vies de desenvolupament de tot el món, però en especial aquells amb què s'han tingut relacions històriques per part dels estats membre.

Les societats dels països desenvolupats han assumit amb un interès creixent aquestes polítiques. Així, a més de la cooperació realitzada més institucionalment –a través de governs, empreses, sindicats, universitats...–, la ciutadania també s'hi ha implicat de manera decidida a través d'ONGs dedicades a impulsar projectes de desenvolupament. Ho ha fet mitjançant aportacions econòmiques i mitjançant la seva pròpia actuació com a cooperants.

Encara que s'han mobilitzat molts recursos i s'han realitzat milers d'actuacions amb molt bons resultats, no han existit uns objectius generals, compartits per tothom, de manera que s'ha generat una munió de programes i d'iniciatives disperses. Per això i amb la pretensió de sumar esforços per a treure'n el màxim rendiment, les Nacions Unides han impulsat el Projecte Mil·lenni. La seva ambició és que les polítiques d'ajuda al desenvolupament s'orientin de tal manera que ajudin a assolir un conjunt de 8 grans objectius. La data fixada perquè s'obtinguin els resultats pretesos és l'any 2015. Per això, s'ha plantejat el període 2005-2015 com el decenni en què s'ha de donar un tomb definitiu a la situació de pobresa i de precarietat de bona part de la humanitat. Cal remarcar que, a hores d'ara, ja es tem que no serà possible complir aquests objectius en la data prevista i que caldria avançar més decididament en els principis de la Declaració de París. El Projecte apel·la a la sensibilitat tant dels països donants –que han de fer les aportacions necessàries– com dels receptors –que han de facilitar que els recursos rebuts serveixin per a les finalitats indicades.

Aquests objectius són:

1. Eradicar la pobresa extrema i la fam.
2. Assolir una educació primària universal.
3. Promoure la igualtat de gènere i apoderar les dones.
4. Reduir la mortalitat infantil.
5. Millorar la salut materna.
6. Combatre la sida, la malària i altres malalties.
7. Garantir la sostenibilitat ambiental.
8. Crear una aliança global per al desenvolupament.

La major part d'aquests objectius es desglossen en unes fites amb concreció quantitativa; per exemple, reduir a la meitat el percentatge de població que té una renda inferior a un dòlar diari o assolir el 100% de l'escolarització primària.

El Projecte Mil·lenni ha rebut algunes crítiques perquè no s'està implantant al ritme desitjable, atès que la implicació de molts actors no és prou intensa. Per tant, és força improbable que les metes quantitatives s'assoleixin dins del termini acordat. No obstant això, els objectius constitueixen, des d'un punt de vista qualitatiu, un marc de referència idoni per a establir prioritats de qualsevol política de cooperació.

D'altra banda, un dèficit clar dels Objectius del Mil·lenni és que ignora els aspectes relatius a la governança, és a dir, a la institucionalització de formes de govern que siguin democràtiques, pluralistes, inclusives i, en definitiva, respectuoses amb els drets humans. En realitat, però, més enllà de les declaracions formals, sovint les polítiques de cooperació s'han vist en l'obligació de deixar de banda aquestes qüestions atès que, altrament, quedaria molt restringida la seva possibilitat d'actuar en territoris on la gent té necessitats reals, però que compten amb governs d'escassa tradició democràtica.

Tot i reconeixent aquestes limitacions, sembla raonable d'assumir que els objectius de desenvolupament del Projecte Mil·lenni constitueixen un marc de referència vàlid per a prioritzar les polítiques de cooperació.

S'han de considerar, d'altra banda, dos aspectes més que han estat reiteradament controvertits: la coherència dels estats i l'eficàcia dels ajuts. Dit d'una altra manera, preocupa si la destinació d'uns diners a la cooperació fa que els estats se sentin alliberats d'altres responsabilitats envers aquests països i si tots els diners assignats arriben a utilitzar-se amb eficàcia per a assolir els objectius dels projectes que sustenten.

Així, s'ha acusat sovint els estats donants d'una doble moral: d'una banda, destinen recursos a la cooperació per a fomentar el desenvolupament dels països empobrits i, de l'altra, impulsen polítiques comercials, industrials, agràries, turístiques... que impossibiliten que aquest desenvolupament sigui realment assolible. Davant aquesta situació, la Comissió Europea va aprovar, el 12 d'abril del 2005, la comunicació COM(2005)134, titulada *Coherència de les polítiques a favor del desenvolupament*.

Aquesta comunicació, després de fer un repàs exhaustiu dels punts de conflicte que poden existir en els diferents sectors econòmics, es fixa uns compromisos de coherència entre les seves polítiques sectorials i els Objectius del Mil·lenni i es compromet a elaborar informes periòdics sobre la coherència que realment s'hi ha donat.

L'exemple de la Unió Europea en aquesta matèria s'hauria de generalitzar a tots els estats i organismes donants.

Per tal d'abordar l'altra gran qüestió –l'eficàcia real dels ajuts–, es va convocar el març del 2005 una reunió intergovernamental, amb la presència de països donants i de països beneficiaris, que va elaborar l'anomenada Declaració de París. Aquest document estableix els següents principis per a una cooperació efectiva:

Titularitat	Els països receptors exerciran un lideratge efectiu sobre les seves polítiques i les seves estratègies de desenvolupament i coordinaran les accions de desenvolupament.
Alineament	Els donants basaran les seves estratègies de cooperació en les estratègies de desenvolupament, les institucions i els procediments dels països receptors.
Harmonització	S'ha de promoure l'harmonització i la simplificació de les actuacions de cooperació i s'ha de fomentar la seva transparència.
Gestió per resultats	Les polítiques i les accions de cooperació s'han d'orientar als resultats que pretenen, els quals s'han de basar en informació adequada.
Rendiment de comptes recíproc	Tant els països donants com els països receptors han de donar compte els uns als altres de la utilització dels recursos destinats a projectes de cooperació.

Encara que estiguin pensades per als estats, sembla interessant que aquests principis de la Declaració de París formin part de les bones pràctiques a aplicar en l'elaboració i en l'execució d'estratègies, plans i programes de cooperació al desenvolupament a qualsevol altre nivell.

D'altra banda, Catalunya compta amb una legislació pròpia –la llei 26/2001, de cooperació al desenvolupament–, aprovada per unanimitat del Parlament i que vincula la construcció d'un país modern i democràtic amb la construcció d'un ordre internacional més just i solidari. D'aquesta llei, en deriven els plans directors de cooperació al desenvolupament. En l'actualitat, està vigent el corresponent al període 2007-2011. El pla director fixa la missió i els valors de la cooperació de la Generalitat de Catalunya i els seus objectius. Els set objectius que qualifica d'estratègics queden recollits al quadre següent:

Millorar la cobertura, la qualitat i l'ús dels sistemes de salut públics o amb vocació de servei públic, especialment en l'atenció primària, afavorint l'accés dels sectors de la població amb menys oportunitats.

Millorar la cobertura, la qualitat i les capacitats dels sistemes educatius públics o amb vocació de servei públic per satisfer les necessitats bàsiques d'aprenentatge dels sectors de la població amb menys oportunitats, tot potenciant l'educació intercultural multilingüe.

Promoure i enfortir les capacitats productives i comercials orientades al desenvolupament humà sostenible, ampliar les oportunitats d'ocupació dels sectors més desfavorits i promoure el respecte dels drets laborals d'acord amb els estàndards internacionals.

Afavorir, en el marc de la promoció de la governança democràtica, la inclusió i la transparència en la presa de decisions pública, la garantia i l'exercici efectiu de tots els drets humans individuals i col·lectius i l'apoderament dels actors i del teixit social amb més capacitat transformadora.

Augmentar les capacitats i l'autonomia de les dones, reconèixer, visibilitzar i promoure la seva participació equitativa, real i efectiva en els processos de desenvolupament humà, particularment en tots els àmbits de la vida pública, la presa de decisions i l'economia, defensar i promoure tots els drets de les dones i combatre la violència contra les dones.

Millorar les capacitats i titularitats dels actors del sud per assegurar un accés, ús i control sostenible dels recursos naturals i la protecció i conservació dels ecosistemes, així com un accés equitatiu als seus actius ambientals, en especial, l'accés a la terra.

Millorar les capacitats dels actors del sud per prevenir i gestionar les conductes violentes en els conflictes, contribuir als processos de transformació dels conflictes violents i afavorir la construcció de la pau tot transformant els conflictes que afecten negativament els processos de desenvolupament.

Finalment, s'ha de constatar que l'increment del pes de les ONGs en aquest àmbit, tant pel que fa al nombre d'entitats implicades com per la importància dels fons que gestionen, ha fomentat que aquestes entitats apostin també per la transparència i el rendiment de comptes, de manera que s'estan acostumant a presentar i avaluar els resultats de les seves organitzacions i de les seves actuacions.

En aquest sentit, cal destacar que la Federació Catalana d'ONGs de Desenvolupament ha elaborat un codi ètic al qual s'han d'adherir les entitats que vulguin federar-s'hi.

La cooperació local

Aquest marc de cooperació internacional, ben instituït a escala estatal, ha anat emulant-se a tots els nivells d'organització social i política i, des de fa uns quants anys, els Ajuntaments i altres administracions locals també han dissenyat actuacions pròpies i hi han destinat els recursos pertinents.

Encara que la capacitat d'actuació i d'incidència dels ens locals és notòriament inferior al d'administracions superiors, és destacable el volum de recursos que hi destinen. Ho és en relació al pressupost municipal i ho és en valors absoluts si se sumen totes les aportacions d'origen municipal.

Per aquesta rellevància, és important que els ajuntaments, a més d'assignar-hi unes partides pressupostàries, dissenyin un pla d'actuació que optimitzi la utilitat d'aquests recursos.

A l'hora d'elaborar aquest pla d'actuació, cal tenir en compte –salvant oportunament les distàncies– els aspectes que s'han tractat més amunt i que, en síntesi, són:

- La fixació d'uns objectius prioritaris que s'arreglerin amb els del Projecte Mil·lenni de les Nacions Unides i els del Pla Director de Cooperació al Desenvolupament de la Generalitat.
- L'adopció d'unes bones pràctiques de gestió que s'inspirin en la Declaració de París i les recomanacions que, en aquest sentit, pugui fer l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament.
- La col·laboració amb les ONGs sobre la base de la transparència i el rendiment de comptes dels uns i dels altres.
- Les prioritats de cooperació derivades de la tradició de les entitats solidàries de Sant Cugat i l'origen de la població immigrant de Sant Cugat.

L'Ajuntament de Sant Cugat ha estat sensible a la cooperació al desenvolupament i la solidaritat internacional des de fa molts anys, sensibilitat manifestada en les mocions que, sobre aquesta matèria, ha anat aprovant en sessions plenàries. Algunes de les més significatives en els últims anys són:

1994	Moció d'aprovació del calendari per assolir el 0,7% dels tributs propis l'any 1998.
2000	Moció pel desenvolupament a Sant Cugat del comerç just i el consum responsable
	Moció per l'abolició del deute extern dels països empobrits del planeta
	Moció d'adhesió al manifest <i>Per un món sense pobresa ni violència</i>
2001	Moció de suport a la campanya de comerç just promoguda per diverses ONGs
	Moció de suport a la campanya <i>Adeú a les armes</i>

	Moció sobre l'establiment d'una taxa internacional sobre les transaccions especulatives (taxa Tobin)
2004	Moció per la pau, el diàleg i la llibertat

A banda d'aquestes mocions de caràcter més general, l'Ajuntament també n'ha aprovades manifestant la seva solidaritat i el seu suport a moltes situacions concretes (com les patides pels pobles saharià, kosovar, timorès, palestí o afganès).

D'altra banda, l'Ajuntament ha aplicat recursos a la cooperació des de fa quinze anys i compta, des del 2005 amb plans d'actuació, primer un de caràcter pilot –del mateix 2005– i un altre plenament operatiu, corresponent al període 2006-2007 –que s'ha prorrogat durant el 2008.

Ara, l'Ajuntament ha optat per elaborar un pla director per a cobrir el període 2009-2011. Per tal de determinar-ne els plantejaments i els continguts, s'ha procedit a fer una avaluació externa de la política seguida els últims quatre anys. El resultat és una valoració positiva tant de l'orientació general com de les actuacions empreses. No obstant això, hi ha aspectes en què pot avançar-se encara més. Per això, s'han identificat una sèrie de fortaleeses i una sèrie de debilitats –la relació de les quals es dóna a continuació–, que han de servir per a guiar l'establiment dels objectius i dels criteris del nou pla d'actuació municipal.

Principals fortaleeses
L'existència d'un marc de referència clar tant sobre l'actuació municipal en aquest àmbit com sobre les relacions entre ajuntament i entitats.
La Xarxa Solidària com a mecanisme de coordinació de les entitats de cooperació (tant per la tasca útil per a les entitats com pel fet que constitueix un interlocutor idoni per a l'ajuntament).

Una sensibilitat social favorable a les polítiques de cooperació.

La dotació econòmica.

L'escassa burocratització dels mecanismes de relació i de subvenció.

La presència de la seu de la Universitat Internacional de la Pau al terme municipal.

La capacitat institucional per a promoure accions rellevants de cooperació directa (tot i l'escassa projecció de les realitzades fins ara).

El capital humà existent al municipi, que és un potencial a explotar en l'àmbit de la cooperació.

La cooperació ha estat una aposta innovadora i capdavantera de l'Ajuntament.

Principals febleses

L'estructura organitzativa de l'Ajuntament, petita en relació a la magnitud dels recursos disponibles.

La dispersió de països beneficiaris, malgrat la determinació de tres extenses àrees prioritàries –no excloents.

Manca de vinculació d'altres agents de la ciutat, més enllà de les ONG de cooperació. És probable que n'hi hagi que destinin recursos a la cooperació, però ho fan al marge de l'estratègia local.

L'aprofitament de la Festa de la Solidaritat com a mitjà de sensibilització social és limitat.

Insuficiència d'intercanvi directe d'informació entre avaluadors i avaluats en els mecanismes de selecció de projectes.

Manca de mecanismes de subvenció de l'Ajuntament que siguin de caràcter pluriennal per a projectes singulars que tinguin continuïtat en el temps.

Insuficiència dels criteris objectivables per a l'avaluació dels resultats dels projectes subvencionats.

Escassa relació entre les actuacions de cooperació i la presència d'immigració.

Poc aprofitament de les possibilitats comunicatives de la política de cooperació al desenvolupament per a una major sensibilització social.

Poc treball conjunt entre les diferents àrees de l'Ajuntament que poden tractar transversalment temes de cooperació.

A partir d'aquestes conclusions i a partir del model del pla d'actuació anterior, en relació al qual hi ha una voluntat de continuïtat, s'ha elaborat el present Pla director municipal. Aquest pla director serà complementat anualment amb un programa d'actuació que concretarà les accions a desenvolupar dins de les orientacions i les directrius aquí establertes.

Objectius

Principis

El Pla director municipal 2009-2011, tot i ser una iniciativa pròpia de l'Ajuntament de Sant Cugat del Vallès, vol ser coherent amb els propòsits del *Pla director de cooperació al desenvolupament* de la Generalitat de Catalunya i amb els definits en el pla d'actuació municipal anterior, alhora que en vol destacar alguns altres.

En aquest sentit, fa seus els valors d'aquest pla director, derivats de la Llei de cooperació al desenvolupament i que són:

- L'acceptació que les protagonistes i les destinatàries últimes de la política pública de cooperació per al desenvolupament són les persones.
- El foment de la pau, la justícia, la igualtat i l'equitat en les relacions entre persones, pobles, cultures, nacions i estats.
- La promoció i la defensa dels drets humans i de les llibertats fonamentals, indivisibles i interdependents.
- El reconeixement del dret dels pobles a la defensa i a la promoció de la cultura, la llengua i la identitat pròpies.
- La defensa i la promoció de les persones i els col·lectius més desfavorits o dels que pateixen discriminacions polítiques o econòmiques per raó de gènere, ètnia, cultura, religió, llengua, opció sexual o discapacitat.

- El reconeixement dels drets econòmics, laborals i socials, del treball, l'empresa i el bon govern com a fonaments d'un desenvolupament econòmic durador, equitatiu i sostenible que incideixi en la redistribució de la riquesa i la justícia social.

Igualment, es mantenen els principis que es fixaven en l'anterior pla d'actuació municipal:

- Els éssers humans són subjectes centrals i raó de ser del seu propi desenvolupament.
- El desenvolupament ha d'incloure la igualtat, la no discriminació i la justícia social i ha de comptar amb la participació activa de totes i tots els qui, seguint els principis de subsidiarietat i autodeterminació, donin forma al desenvolupament per tal d'atendre les seves necessitats i desigs a partir de la seva manera de viure i treballar.
- El dret al desenvolupament inclou la indivisibilitat i interdependència de tots els drets humans.
- El dret al desenvolupament significa no sofrir restriccions econòmiques, polítiques i militars que obstaculitzin el desenvolupament.

Tot i que es poden considerar incloses en els punts anteriors, convé destacar algunes idees que han de regir significativament les polítiques de cooperació i solidaritat:

- **Perspectiva de gènere.** Les accions de cooperació han de contribuir a afavorir la igualtat entre les persones i no poden consolidar les estructures i les tradicions discriminatòries de la dona, donada la importància de fenòmens com la feminització de la pobresa o la violència contra les dones.
- **Sostenibilitat.** Les accions de cooperació han de servir objectius que siguin coherents amb el desenvolupament sostenible i que, per tant, no vagin en detriment dels recursos naturals i la qualitat del medi.
- **Governança.** Les accions de cooperació han de reforçar l'apoderament de les poblacions beneficiàries per tal que puguin participar més activament en els processos de decisió política, enfortint així la democràcia participativa..

- Codesenvolupament. Les accions de cooperació han de tenir en compte els fluxos migratoris i el paper dels immigrants en el disseny i la realització de projectes en els seus països d'origen.

Els objectius del pla d'acció municipal i de les actuacions, públiques o privades, que se'n derivin hauran de ser coherents amb aquests valors i principis.

Abast i vigència

El Pla director municipal de solidaritat i cooperació internacional ha d'abastar, a nivell d'orientacions i directrius, el conjunt d'iniciatives i actuacions de cooperació al desenvolupament en què intervingui l'Ajuntament de Sant Cugat del Vallès i, en qualsevol cas, ha de determinar els criteris de gestió de l'1% d'ingressos propis municipals destinats a la cooperació. També ha de servir per a definir un marc de referència a tenir en compte en les altres polítiques locals.

La vigència del pla director és el període del 2009 al 2011, ambdós inclosos. Això no obsta que puguin introduir-se modificacions en alguns dels seus aspectes, justificades per l'avaluació del funcionament o per causes sobrevingudes. En aquest supòsit, es farà una consulta prèvia a la Xarxa Solidària i a la comissió informativa corresponent i se sotmetrà al Ple municipal.

El Pla director es concretarà anualment mitjançant un programa d'actuacions que s'ajustaran als principis que aquell estableix. Serà elaborat pels serveis tècnics municipals, amb la col·laboració de la Xarxa i dels diferents agents que hi desenvoluparan accions, durant l'últim trimestre de l'any anterior. Aquest programa contindrà les actuacions que es preveu d'executar l'any següent per a donar compliment als objectius i a les orientacions del pla director. Aquest programa, d'altra banda, ha de servir per a assignar les quantitats econòmiques oportunes a cada línia d'actuació, tenint en compte la previsió pressupostària que s'hagi efectuat en funció dels ingressos municipals i els percentatges de distribució previstos en el Pla Director.

Determinació dels objectius

Els objectius del pla d'actuació municipal es divideixen en dues categories:

1. Objectius estratègics. Són els que defineixen els resultats pretesos de la política de cooperació al desenvolupament.
2. Objectius instrumentals. Són els destinats a millorar les estructures i els procediments de l'àmbit de cooperació per tal que puguin contribuir amb més eficàcia als objectius finals.

Objectius estratègics

- *Articular el conjunt d'actuacions en matèria de cooperació i solidaritat a la ciutat de Sant Cugat a partir de la convicció que cal transformar les causes estructurals dels desequilibris nord-sud, inspirats en els principis esmentats anteriorment.*
- *Promoure el treball conjunt entre entitats –tant pel que fa a projectes de cooperació al sud com de sensibilització al nord– que permeti anar més enllà d'iniciatives disperses i amb poca capacitat d'incidència.*
- *Comunicar més i de manera més efectiva a la població de Sant Cugat tot el relatiu a la cooperació i la solidaritat internacionals.*
- *Enfortir i coordinar el treball d'educació per la solidaritat, potenciant el disseny i la programació de propostes de continuïtat que promogui la formació de consciències crítiques, que contribueixin a incrementar els nivells de*

coneixement i de sensibilitat i que fomentin unes actituds coherents amb les grans finalitats de la solidaritat internacional.

- *Obrir la política de cooperació i solidaritat a la ciutat i incrementar el nombre d'actors compromesos, afavorint una major implicació ciutadana en els projectes de cooperació.*
- *Afavorir el consens polític i social en la formulació dels objectius de cooperació i solidaritat internacionals.*
- *Incorporar els criteris de solidaritat i equitat a les polítiques municipals, en especial la de compres i contractació de serveis.*

Objectius instrumentals

- *Reforçar l'estructura municipal, conservant i potenciant la relació fluïda amb les entitats de la Xarxa Solidària i la simplicitat administrativa.*
- *Potenciar l'acció de cooperació directa.*
- *Donar continuïtat al treball de coordinació transversal, preferentment amb els àmbits d'ensenyament, cultura, medi ambient, immigració, comerç i igualtat.*
- *Introduir millores en el model de concessió d'ajuts per tal d'optimitzar-ne els resultats i mantenir la possibilitat de convenis específics per a projectes singulars donant compte al Ple municipal.*
- *Potenciar la rendició de comptes de tots els actors de la cooperació, des de l'Ajuntament a les entitats, establint mecanismes concrets per a l'avaluació dels resultats i per a la seva difusió pública.*

- *Donar continuïtat a iniciatives rellevants* com les relacionades amb la construcció de la pau i les noves relacions econòmiques (consum crític, comerç just, drets laborals, sobirania alimentària, deute extern...).
- *Donar continuïtat i fomentar la relació amb les administracions supramunicipals* i, en especial, amb el Fons Català de Cooperació al Desenvolupament i l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament.
- *Establir un programa de formació sobre cooperació i solidaritat internacional*, destinat prioritàriament a les persones i entitats que s'hi dediquen, dissenyat de comú acord i que abastarà la comprensió de com es viu i es treballa en els països beneficiaris.
- *Impulsar el coneixement pràctic sobre la perspectiva de gènere, la sostenibilitat, la governança i el codesenvolupament* aplicats als projectes i les iniciatives de cooperació i solidaritat.

Instruments

Els objectius descrits s'assoliran mitjançant l'aplicació de diverses línies d'actuació. A efectes pràctics, aquestes línies es poden agrupar en tres eixos principals:

- Els ajuts als projectes de les entitats (cooperació indirecta).
- La cooperació directa.
- L'educació per a la solidaritat.

A banda d'aquests eixos, que es descriuen més endavant, la política de cooperació i solidaritat també contempla:

- El foment del caràcter transversal de les polítiques de cooperació i de solidaritat internacional al conjunt de l'acció municipal.
- La col·laboració amb altres institucions que promoguin la cooperació al desenvolupament i la solidaritat internacional, sobretot amb l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament i la participació al Fons Català de Cooperació al Desenvolupament.
- Les actuacions eventuais de suport a accions d'ajut humanitari en resposta a emergències.

La relació de l'Ajuntament amb les entitats dedicades a la cooperació i la solidaritat internacionals es vehicularà ordinàriament a través de la Xarxa Solidària, organització a la qual se li reconeix un rol com a:

- Interlocutor de la societat civil per a les polítiques de cooperació al desenvolupament i solidaritat internacional.
- Assessor i col·laborador en el disseny, l'execució i el seguiment de les iniciatives municipals en aquest àmbit.
- Organisme clau per a la sensibilització social.

D'altra banda, i dins el període d'aquest pla director, es vol estimular la implicació de les empreses de Sant Cugat en la cooperació al desenvolupament. L'obertura al món de l'empresa s'ha de fer mitjançant la garantia d'una política adequada de responsabilitat social corporativa, inspirada en els estàndards internacionals (com els recollits a la certificació AS 8000). Per això, l'Oficina de Solidaritat, en col·laboració amb l'àrea de promoció econòmica, establirà les directrius oportunes i oferirà assessorament.

Assignació i prioritització dels recursos

Pel que fa a l'assignació de recursos, el punt de referència és el pressupost aprovat per l'Ajuntament cada any. Els recursos disponibles corresponen a l'1% dels ingressos propis i, per tant, s'han de tenir en compte els que estan previstos per aquest pressupost. Així doncs, l'1% dels ingressos propis pressupostats serà la xifra de referència, de la qual es descomptaran les despeses fixes de l'àrea de cooperació. De la quantitat resultant, es farà la següent assignació automàtica:

- 45% per als ajuts a projectes d'entitats (cooperació indirecta)
- 25% per a la cooperació directa
- 15% per a actuacions de sensibilització
- 15% per a altres accions (conveni Universitat de la Pau...)

La quantitat resultant d'aplicar el 45% al pressupost inicial de l'àrea –descomptades les despeses fixes– per a projectes d'entitats es respectarà encara que es produeixin alteracions pressupostàries (per majors o menors ingressos propis). Les divergències que eventualment es donin seran ajustades pels serveis tècnics a les altres partides.

Aquest pla director estableix un conjunt de prioritats geogràfiques i temàtiques. Tant els projectes de cooperació directa com indirecta s'hi hauran d'ajustar. En aquest últim cas, així quedarà reflectit a les convocatòries d'ajuts. Es prioritzaran els projectes que coincideixin plenament amb les prioritats temàtiques i geogràfiques, però no s'exclouran aquells que no els contemplin.

Les **prioritats geogràfiques** seran:

1. Magrib

En el pla anterior, una àrea prioritària era la Mediterrània. És evident que Catalunya és una nació plenament mediterrània i que, en conseqüència, ha d'estar interessada i implicada en el desenvolupament d'aquesta regió. Com ja s'indicava a l'esmentat pla, Sant Cugat es va adherir a la campanya "La Mediterrània, una cruïlla de pobles", impulsada del Fons Català de Cooperació al Desenvolupament, i ha participat en la Comissió de la Mediterrània d'aquesta organització.

Sense renunciar aquest interès per tot allò que passa a la Mediterrània, especialment en un període en què sembla que es rellançarà el Procés de Barcelona a través de la nova Unió per la Mediterrània, s'entén que la regió de major interès, tant per la proximitat com pels fluxos migratoris, és el Magrib, des del Sàhara Occidental a Tunísia. Com s'ha dit, aquesta prioritat no exclou la possibilitat de donar suport a projectes destacats en altres àmbits de la Mediterrània. Tanmateix, en principi, s'atorgarà major atenció als que vulguin realitzar-se al Magrib. Cal remarcar aquí que Sant Cugat, el desembre del 2000, va agermanar-se amb la Daira de l'Argub (Sàhara Occidental), l'únic agermanament de cooperació que té la ciutat.

2. Amèrica Llatina

Igual que al pla anterior, l'Amèrica Llatina serà una altra àrea prioritària. Els lligams històrics de Catalunya amb aquest continent ho justifiquen plenament. També ho avalen els fluxos migratoris –que estan directament relacionats amb aquests vincles. De totes maneres, dins de l'Amèrica Llatina es poden distingir diferents regions amb condicions polítiques, socials i econòmiques ben diferenciades. En aquest sentit, seran àrees preferents la regió

andina, l'Amèrica central i el Carib. En el cas de l'Amèrica Llatina, hi ha una forta tradició de desenvolupament comunitari a escala local que s'ha de tenir en compte a l'hora de promoure-hi iniciatives, per tal de reforçar-lo.

3. Països en reconstrucció post-conflicte

Un tercer bloc de prioritats geogràfica estarà format per aquells països que s'estiguin reconstruint després d'un conflicte armat, especialment si es tracta de nacions sense estat. No ens referim aquí a l'ajut humanitari i d'emergència que sol donar-se durant el conflicte o immediatament després per a atendre les necessitats peremptòries dels damnificats. Ens referim a projectes que contribueixin a reconstruir les capacitats del país perquè pugui emprendre el seu camí propi de desenvolupament.

Dins d'aquest apartat, es poden incloure els projectes que s'han estat desenvolupant, dins de plans anteriors, a Bòsnia o a Palestina.

4. Països originaris dels fluxos migratoris arribats a Sant Cugat

En la convocatòria anual d'ajuts a la cooperació, es concretarà, d'acord amb l'Observatori de la Ciutadania i Immigració, quins són els països prioritaris d'aquest bloc.

D'altra banda, les **prioritats temàtiques** seran:

1. Increment de la capacitat de desenvolupament econòmic sostenible.

Inclou aquells projectes destinats a millorar les capacitats productives de les comunitats receptores (microcrèdits, creació de cooperatives, millores agràries, adaptació al canvi climàtic...). Totes aquestes actuacions hauran de ser coherents amb els principis de desenvolupament sostenible.

2. Increment del capital humà.

Comprèn els projectes que afavoreixen que les persones guanyin autonomia i capacitat de fer front als seus reptes. Són iniciatives, doncs, en el camp de l'educació, de la formació, de la salut, dels Drets Humans o de la superació de situacions discriminatòries (per raons de sexe, ètnia, etc.).

3. Increment del capital social.

Abasta projectes orientats a promoure i enfortir les relacions internes de les comunitats, a afavorir les xarxes i la implicació de les persones en els afers socials o a estimular models de governança més pluralistes i més equitatius per afavorir els processos democràtics i participatius.

Aquestes prioritats temàtiques es corresponen amb els objectius del Projecte Mil·lenni de les Nacions Unides:

Prioritat	Objectius del Mil·lenni
Increment de la capacitat de desenvolupament sostenible	1. Eradicar la pobresa extrema i la fam. 7. Garantir la sostenibilitat ambiental.

Increment del capital humà	<ul style="list-style-type: none"> 2. Assolir una educació primària universal 3. Promoure la igualtat de gènere i apoderar les dones. 4. Reduir la mortalitat infantil. 5. Millorar la salut materna. 6. Combatre la sida, la malària i altres malalties.
----------------------------	--

Com ja s'ha comentat a la introducció, els Objectius del Mil·lenni només s'agafen com a punt de referència temàtic, no pas en la seva literalitat. D'altra banda, es mira de corregir la seva falta d'incidència sobre els aspectes sociopolítics amb la tercera prioritats temàtica, l'increment de capital social.

D'altra banda, també hi ha una correspondència entre els objectius locals i els objectius de la Generalitat:

Prioritat	Objectiu del Pla director de la Generalitat
Increment de la capacitat de desenvolupament sostenible	<p>Promoure i enfortir les capacitats productives i comercials orientades al desenvolupament humà sostenible.</p> <p>Millorar les capacitats i titularitats dels actors en l'ús sostenible dels recursos naturals.</p>
Increment del capital humà	<p>Millorar els sistemes de salut.</p> <p>Millorar els sistemes educatius.</p>

	Augmentar les capacitats i l'autonomia de les dones.
Increment del capital social	Afavorir la promoció de la governança democràtica. Augmentar les capacitats i l'autonomia de les dones. Millorar les capacitats dels actors per prevenir i gestionar els conflictes.

Eixos estratègics

Cooperació indirecta

L'Ajuntament farà una convocatòria anual de subvencions per als projectes de cooperació de les entitats. Aquesta convocatòria estarà oberta a totes les entitats que estiguin registrades legalment. Serà causa d'exclusió que una entitat no hagi complert amb les seves obligacions en ajuts rebuts en convocatòries anteriors.

Els requisits que han de satisfer els projectes –i que les convocatòries anuals concretaran amb més detall– són:

- Tenir una finalitat destinada a corregir problemes estructurals. En queden excloses, doncs, respostes a situacions d'emergència.
- Disposar de contrapart al país beneficiari, que tingui una experiència acreditada d'almenys 2 anys en l'execució de projectes de cooperació i que haurà donat el seu vist-i-plau al projecte.
- Estar pendents de realització o en execució en el moment de formular la sol·licitud.
- Incorporar una metodologia d'avaluació dels resultats obtinguts.
- Complir els requisits tècnics que es detallin a la convocatòria pel que fa a continguts, documentació requerida i format del projecte.

En la valoració dels projectes, es tindrà en compte, en primera instància, la seva qualitat tècnica, la qual considerarà, entre altres aspectes:

- a) Adequació a les prioritats geogràfiques.
- b) Adequació a les prioritats temàtiques.
- c) Vincle local de l'entitat sol·licitant. Les entitats que tenen una activitat destacada a Sant Cugat han de tenir una consideració superior en la convocatòria d'ajuts d'aquest Ajuntament. S'entén per activitat destacada la participació a la Xarxa Solidària, la presència als mitjans locals, la presència d'una seu o delegació a Sant Cugat, la participació en actes de la ciutat i/o el treball conjunt amb altres entitats santcugatenques.

Adicionalment, aquesta valoració es complementarà amb els aspectes que es detallen a continuació (cada convocatòria indicarà quin és el valor que tenen):

- d) Inserció del projecte en polítiques locals o regionals de desenvolupament. Es valorarà que els projectes formin part d'iniciatives més àmplies i més arrelades al lloc.
- e) Codesenvolupament. Es valorarà que el projecte representi una iniciativa de codesenvolupament, amb la implicació de població immigrada resident a Sant Cugat.
- f) Perspectiva de gènere. Es valorarà que els projectes incloguin accions concretes en aquest aspecte.

En l'avaluació dels projectes, l'Ajuntament comptarà amb l'informe del Fons Català de Cooperació al Desenvolupament. Les despeses d'aquesta col·laboració seran considerades dins el còmput de despeses fixes de l'àrea. En aquesta avaluació, s'haurà de tenir en compte:

- L'adequació a les bases del projecte.
- La qualitat del projecte.

- Els factors de bonificació (prioritats geogràfiques, temàtiques, etc.).
- L'avaluació dels resultats de projectes anteriors de la mateixa entitat subvencionats per l'Ajuntament.

En la determinació de la quantitat de l'ajut, s'hauran de tenir en compte els següents criteris:

- L'import màxim per a una entitat que tingui menys de tres anys d'experiència demostrada en el camp de la cooperació i la solidaritat internacional serà de 3.000 euros el primer any i de 6.500 euros el segon.
- Cap entitat podrà rebre més d'un ajut per aquesta convocatòria. En pot rebre d'altres de la convocatòria d'ajuts per a la sensibilització. En cap cas, la suma total d'ajuts podrà superar el 10% de la partida de cooperació i solidaritat internacional.
- Si la naturalesa d'un determinat projecte, justifica la seva continuïtat en el temps, es podrà convertir una sol·licitud en un conveni pluriennal. En cap cas, però, es comprometrà més del 25% dels pressupostos futurs destinats a ajuts a les entitats.

La recepció d'un ajut comportarà l'acceptació per part de l'entitat de participació en les activitats de sensibilització organitzades per l'Oficina Municipal de Solidaritat i per la Xarxa, en els termes que especificarà la convocatòria anual.

Per tal de millorar progressivament la qualitat dels projectes –tant en la seva formulació com en la seva redacció–, l'Oficina Municipal de Solidaritat dissenyarà, de comú acord amb la Xarxa Solidària, un programa de formació per a la cooperació destinat a les entitats d'aquest àmbit. Els cursos hauran d'orientar-se preferentment a:

- a) Formació bàsica en cooperació.

- b) Disseny de projectes de cooperació.
- c) Avaluació dels resultats dels projectes de cooperació.

A banda de la convocatòria d'ajuts, l'Ajuntament col·laborarà, mitjançant un conveni específic, amb la Universitat Internacional de la Pau, per tal que continuï desenvolupant les seves activitats des de la seva seu a Sant Cugat.

La cooperació directa

Durant el període de vigència del pla director, l'Ajuntament continuarà la política de cooperació directa que ha realitzat aquests últims anys. En tot cas, anirà adaptant les seves prioritats geogràfiques i temàtiques perquè siguin les mateixes que regeixen els ajuts a les entitats.

Dins d'aquesta línia de continuïtat, l'Ajuntament haurà de prendre les iniciatives oportunes per tal que:

- La cooperació directa tingui més projecció entre la ciutadania de Sant Cugat.
- S'hi incorporin mètodes d'avaluació externa dels resultats que tinguin present l'impacte efectiu sobre la comunitat beneficiària.
- S'obri a la cooperació no econòmica a través de la col·laboració d'experts en l'elaboració, la revisió o l'assessorament d'iniciatives de les comunitats beneficiàries. Així, el mateix Ajuntament podrà proposar als tècnics municipals que aportin els seus coneixements a algun projecte de cooperació directa. Es tracta, com s'ha dit, de treball de despatx, fet aquí, que pot ajudar sensiblement a millorar dossiers, plans o projectes que s'hagin d'executar allà. Igualment, es crearà una borsa de col·laboradors individuals que registrarà aquells experts residents a Sant Cugat que estiguin disposats a posar el seu coneixement a disposició de projectes de cooperació directa (i, eventualment, de cooperació indirecta).
- Hi puguin col·laborar altres actors compromesos que no són de l'àrea de la cooperació i la solidaritat internacional.
- En el cas que hi hagi projectes de cooperació directa i indirecta en el mateix lloc, s'afavoreixi la coordinació i la complementarietat entre aquests projectes.

En la cooperació directa, si la contrapart és una entitat privada, es mantindran els contactes oportuns amb l'administració local del país receptor per tal que conegui el projecte que es realitza en el seu terme. En aquest context, es tindran en compte les necessitats dels municipis agermanats amb Sant Cugat per motius de cooperació, la qual se centrarà en assistències tècniques i intercanvi de recursos i coneixements.

Es continuarà donant suport a l'agermanament amb la Daira d'Argub, als campaments saharauís d'Argèlia.

L'educació per a la solidaritat

L'educació per a la solidaritat té dues finalitats principals:

- Fomentar el coneixement de la ciutadania sobre els problemes de desenvolupament que pateixen altres països del món per tal que augmenti el grau de consciència ciutadana.
- Contribuir als valors, les actituds i els comportaments que sostenen un compromís cívic amb l'equitat i, en conseqüència, amb la cooperació al desenvolupament.

Per tal de treballar per aquestes finalitats, els dos eixos principals són:

- Informació i sensibilització. S'hi inclouen un ampli conjunt d'accions que, destinades al públic en general, faciliten l'accés a la informació i difonen les idees bàsiques sobre la cooperació i la solidaritat.
- Formació a través de l'activitat escolar. Són les accions destinades a la població escolar a través dels seus centres docents.

L'educació per a la solidaritat té responsabilitats compartides. Així, els actors principals són:

- Aquelles entitats de la Xarxa Solidària que realitzen activitats d'educació per a la solidaritat.
- Els centres educatius i el professorat, que inclouen les activitats en la programació escolar i reforcen els seus continguts.
- L'Ajuntament, que impulsa, gestiona i finança la realització de les activitats.
- Programadors de Centres Cívics, casals de joves... que programen activitats a Sant Cugat

Així, les **línies d'acció** que s'impulsaran en el marc d'aquest pla director són:

- **Pla municipal de dinamització educativa.** Dins d'aquest pla, l'àrea de cooperació i solidaritat oferirà activitats didàctiques a les escoles que giraran, cada curs, al voltant d'un tema d'especial significació. L'Ajuntament coordinarà l'oferta amb les entitats responsables de la seva realització. S'afavorirà que els alumnes s'interessin per aquestes temàtiques i elaborin treballs que tinguin projecció pública.
- **Difusió de les accions de cooperació i solidaritat.** Convé donar visibilitat social a les iniciatives realitzades, tant en cooperació directa com per part de les entitats i aprofitar aquests casos concrets perquè la gent pugui aprofundir en el coneixement sobre els problemes de desenvolupament. Aquesta visibilitat s'ha d'aconseguir a través de:
 - L'organització d'activitats informatives i de sensibilització, específiques –com la festa de la cooperació– o inserides en activitats més àmplies.
 - El manteniment d'un espai propi dins el portal de l'Ajuntament que doni compte de les activitats que es realitzen i s'han realitzat.
 - L'aportació regular d'informació sobre aquestes qüestions als mitjans de comunicació.
- **Foment de la sensibilitat a entitats cíviques.** S'impulsaran actuacions per tal que les entitats cíviques de Sant Cugat puguin rebre informació sobre aspectes bàsics de cooperació i solidaritat

→ **Convocatòria anual d'ajuts a les entitats per a la realització d'activitats de sensibilització.** Els termes de cada convocatòria fixaran la naturalesa i l'abast dels projectes subvencionables, a més dels requisits per a accedir-hi i les quanties dels ajuts. Els recursos destinats a aquesta convocatòria han de procedir de la partida de cooperació indirecta (el 45% del pressupost total sense despeses fixes).

Foment de la transversalitat

Encara que l'Oficina Municipal de Solidaritat és la responsable de promoure les accions específiques en aquest àmbit, des de moltes altres àrees de l'Ajuntament es poden fer accions que afavoreixin els objectius del pla director. En aquest sentit, s'ha de destacar la col·laboració preferent amb els àmbits d'educació, d'immigració, de medi ambient i de comerç.

Dues línies d'actuació d'especial interès són:

- a) El suport des d'altres àrees en la revisió i l'avaluació dels projectes de cooperació directa i, si cal, indirecta.
- b) La potenciació de la implicació del personal de l'Ajuntament en projectes de cooperació.

Ajut humanitari i emergències

Encara que no forma part de les responsabilitats principals dels Ajuntaments, en casos de catàstrofes d'una magnitud elevada, l'Ajuntament de Sant Cugat destinarà recursos a pal·liar els efectes de catàstrofes de gran magnitud. La decisió correspondrà a l'Oficina Municipal de Solidaritat i es vehicularà a través del Fons Català de Cooperació al Desenvolupament, l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament o d'ONGs presents a la zona del desastre.

En el supòsit que els recursos assignats a aquesta finalitat no s'hagin utilitzat a finals d'any, es destinaran a projectes de cooperació directa.

Estructura i rendició de comptes

Per tal que el present Pla director pugui dur-se a terme, s'haurà de consolidar l'estructura i optimitzar el funcionament de l'Oficina Municipal de Solidaritat. En aquest sentit, els propòsits d'aquest període són:

- Continuar la progressiva millora de les capacitats de l'àrea, garantint una estructura bàsica de dos tècnics a l'Oficina Municipal de Solidaritat.
- Revisar els circuits de tramitació d'ajuts per a donar-los, alhora, la màxima agilitat i el màxim rigor.
- Establir criteris d'avaluació de convenis, de la cooperació directa i de les accions de sensibilització i impulsar una experiència pilot d'avaluació externa de projectes de cooperació indirecta.
- Realitzar una avaluació anual externa sobre el funcionament de l'àrea que serveixi com a base d'un informe públic de rendiment de comptes. L'Ajuntament garantirà la transparència en la selecció de l'organisme que l'efectuï. En qualsevol cas, aquesta avaluació haurà de revisar els aspectes següents:
 - Adequació de la despesa total al percentatge de l'1% i a la seva distribució en els diferents instruments de cooperació.
 - Resultats de la cooperació directa i de l'educació per a la solidaritat.
 - Eficiència de les convocatòries públiques d'ajuts.
 - Impacte dels objectius de transversalitat.
 - Grau d'implicació de la ciutadania i la societat civil (no vinculada a la cooperació).
 - Funcionament de l'Oficina.

- Dissenyar una estratègia comunicativa que, sobre la base dels eixos estratègics, serveixi alhora com a:
 - a) Forma de rendició de comptes.
 - b) Instrument de sensibilització ciutadana.
 - c) Mecanisme de projecció de la ciutat.

Annex. Càlcul del pressupost de cooperació indirecta

El pla director estableix que el 45% dels recursos de l'àrea un cop descomptades les despeses fixes es destinaran a cooperació indirecta. D'altra banda, estipula que l'aportació de l'Ajuntament al Fons Català de Cooperació al Desenvolupament per la seva implicació en el procés de valoració de les sol·licituds d'ajuts serà computat com a despesa fixa, però aquesta aportació és el 10% del total de la partida de cooperació indirecta. Per a resoldre satisfactòriament aquests diferents condicionants, s'aplicarà la fórmula següent:

$$I = \frac{0,45 \times (T - F)}{1,045}$$

En què:

- I Recursos destinats a cooperació indirecta
- T Pressupost total de cooperació
- F Despeses fixes sense comptar l'aportació al FCCD

Exemple:

- El pressupost total de cooperació és 500.000€ i les despeses fixes sense comptar l'aportació al FCCD són 25.000€.
- S'aplica la fórmula:

$$I = \frac{0,45 \times (500.000 - 25.000)}{1,045} = 204.545$$

- L'aportació al FCCD és el 10% de 204.545, és a dir, 20.455.
- Aquesta xifra s'ha de sumar a les despeses fixes, de manera que aquestes serien finalment 45.455. Si es resta aquesta quantitat del total del pressupost de l'àrea, quedaria 454.545.
- El 45% d'aquest resultat és el que s'ha de destinar a cooperació indirecta. Fent la corresponent multiplicació surt 204.545, és a dir, la xifra que donava directament la fórmula aplicada.